

ZIVI ŽIVA ZAJEDNICA

Samo ih smrt može rastaviti!

Veljača/Februar 1982.

Broj 2 (29)

»LEBENDIGE GEMEINDE«
MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSSORT FRANKFURT AM MAIN
CIJENA/PREIS 1,-DM
LIST HRVATSCHI KATOLIČKIH MISIJA

Nur der Tod kann die Eheleute scheiden!

U S. R. Njemačkoj godišnje se rastavi oko 100.000 brakova. Oko 200.000 muževa i žena, dakle, koji su u ženidbeno zajedništvo ulazili s puno nade, povjerenja, ljubavi i planova, prekidaju svaku vezu. A mnogi su od njih u braku doživjeli toliko lijepoga, puno ostvarili, djecu rodili, a onda – razlaz. Razlozi za rastavu nisu, naravno, preko noći iskrasnuli i ne može ih se svrstati u jednu kategoriju. Nekad je neozbiljno i neodgovorno sklapanje braka zbog ljubavi na prvi pogled ili u „dječjim“ godinama, npr., krivo za rastavu. Nekad opet alkohol, treća osoba, temperamenti, roditelji, bolest i slično učine da se „duševni pakao“ dokrajči na sudu – rastavom. Duga otsutnost jednog supružnika ili samački životi bračnih partnera znaju biti povod za rastavu. U takvim prilikama se traži stvarni i stalni partner. A kad popuste moralna načela, onda se i nađe. Velik dio rastavljenih među iseljenicima dolazi iz samačkih redova. Među „privremeno zaposlenim“ radnicima iz Jugoslavije u Njemačkoj živi

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Mržnja prema strancima i crkva str. 2
- Josip Račić, slikar str. 4–5
- Iz naših misija str. 6–9
- DGB i naše pisanje str. 10–11
- O mladima, za mlade str. 12–13
- Šiptarska svadba str. 14
- Der Heimat Kroatien Ehre gemacht str. 16

Djeca su najveća i najbolnja žrtva rastave braka

(nastavak s prednje str.)

oko 15.000 rastavljenih, ako je vjerovati najnovijim statistikama.

U svakom slučaju s rastavom nadolaze novi problemi, a „divni sni” razbijaju se u stotine komada.

Rastavljeni moraju iznova tražiti i krčiti svoj put u džungli života. Američki su psiholozi ustanovili da to muškarcima pada lakše nego ženama. Kod 75% rastavljenih žena, a kod 66% rastavljenih muškaraca javljaju se duševni potresi i lomovi. To je sasvim suprotno onome što se događa s oženjenim parovima gdje samo jedna petina žena i jedna trećina muškaraca ima duševnih problema.

Neposredno poslije rastave osjećaju se muškarci u svakodnevnom životu bespomoćniji od žena. Ali s vremenom se oni u toj novoj situaciji bolje snalaze. Rade više i intenzivnije i brže uspostavljaju kontakt s drugim spolom. Rastavljene, posebno starije žene, to teže uspijevaju. Osim toga, kažu američki psiholozi, javlja se kod rastavljenih mržnja na muškarce, odnosno neprijateljstvo prema ženama. Ozbiljna je posljedica rastave i nezadovoljstvo koje prelazi u mržnju, nejčeće u mržnju na samoga sebe.

No, ne trpe samo rastavljeni partneri. Djeca su najveća i najbolnija žrtva rastave. Za njih je to katastrofa, naročito ako se oni u svemu tome osjećaju bespomoćnima. Strašno je to kad su djeca upetljana u svađe među roditeljima, kad se moraju opredijeljivati za jedno od njih, kad postanu predmetom dodjeljivanja jednom od njih. Kad pravo posjećivanja djece posluži roditeljima za međusobno osvećivanje, onda je, kažu psiholozi, dječji život opterećen traumama, kompleksima koji ih znaju pratiti čitavog života. Djeci obično nitko ne pomaže da prebrode tugu i da svladaju strah pred budućnošću. A kako ga i svladati? Svake godine, nažalost, sve veći broj djece trpi vrlo teško, psihički više nego fizički, zbog brodoloma braka svojih roditelja. U što mogu prerasti ta mlada stvorenja ako opterećena strahom i neizvjesnošću idu u život?

Zbog ljubavi koja ih je dovela u bračnu luku, zbog sakramenta i Kristove riječi da „čovjek ne može rastaviti ono što Bog združi” i zbog svoje djece, kršćanski supruzi ostaju zajedno sve dok ih smrt ne rastavi.

Iv.

Iz njemačke Katoličke Crkve

Mržnja prema strancima i Crkva

(Ausländerhaß und die katholische Kirche)

Koncem prošle godine rekao je župnik Herbert Leuninger, referent za strance u biskupiji Limburg, u emisiji Drugog programa njemačke televizije – „Dnevnik iz katoličkoga svijeta” – i ovo:

„Čak se u školama čuje vic: Koja je razlika između Židova i Turaka? Odgovor je: Židovi su svoje već dobili! Tim se želi kazati da Turcima predstoji ista sudbina. Što? Uništenje. I neki, umjesto da se zbog toga zgražaju, smiju se možda i odobravaju takav način govorjenja.

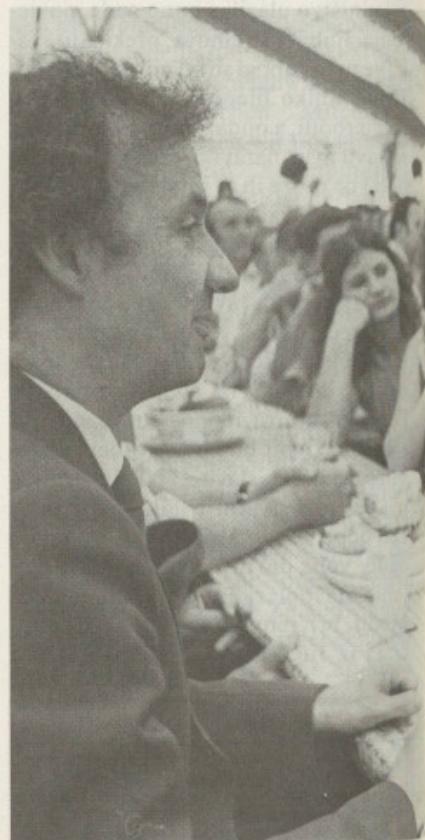
Viceve treba uzeti ozbiljno. Oni su znakovi napetosti, strahova i neriješenih pitanja u društvu. U našem se slučaju radi o strahu od stranaca. Takav strah, uvijek latentan, postaje akutan u gospodarskim i političkim krizama. Nekad su to bili Židovi, a sada su to Turci i s njima stranci.

Nisu samo vicevi koji to potvrđuju nego i pisma, svakodnevni razgovori, političke diskusije, građanske inicijative i teroristički čini. Strah od budućnosti rađa zlim cvatom. Traži se krvica, u najmanju ruku žrtvenog jarcu. Na nj se mnogo toga svaljuje. A onda ga se protjeru u pustinju da tamо ugine.

Jasno da neće doći do novog holokasta niti do kakve političke akcije uništenja. Ali mržnja prema strancima može, ako se raširi kao epidemija i zarazi političare, ugroziti egzistenciju i uništiti životne šanse. Ta mržnja može na duži rok zatrovati suživot ljudi u državi.

Prije godinu dana pozvao je Ivan Pavao II u Mainzu da se pozorno prati svako neprijateljstvo prema strancima i da se protiv slijepih osjećaja straha i instinktivnih obrambenih reakcija upotrijebi pravedni realizam. U istom govoru obratio se Papa vrlo srdačno i prijateljski pripadnicima islama i ohrabrio ih da svoju vjeru svjedoče i u tuđini.

Crkva se u prošlim godinama uvijek javljala kao odvjetnik slabih, upravo inozemnih posloprimaca i dizala svoj kritični glas. Ona mora u u teškim vremenima tu svoju ulogu i dalje obavljati i sve svoje duhovne i društvene snage mobilizirati da bi zaustavila bujicu neprijateljstva prema strancima. Tamo gdje se vrata zatvaraju, ona mora otvarati svoja, vrata dječjih vrtića, škola i zajednica. Svako inozemno, svako turško dijete što „mora ostati pred vratima” optužuje, na nijemi način, Crkvu zbog neprijateljstva prema strancima.”

Na svim većim okupljanjima hrvatskih katolika u biskupiji Limburg nađe se redovito i H. Leuninger, referent za strance. Na slici: H. Leuninger u razgovoru s našim radnicima u Marienthalu.

Pastoralni sastanak u Vierzehnheiligenu

Od 8. do 12. ožujka 1982. godine održat će se u Vierzehnheiligenu kod Bamberga pastoralni sastanak za hrvatske sve-

ćenike i pastoralne suradnike u S.R. Njemačkoj. Predavači prof. dr. Vladimir Hugolin i svećenik Rajko Brnić, obojica iz Zagreba, govorit će o problemima rastavljenih obitelji i o alkoholizmu.

Sastali su se na regionalnoj razini

Integracija ne uključuje vlastite dezintegracije

U siječnju i početkom veljače 1982. godine održani su regionalni sastanci svećenika i pastoralnih suradnika s naddušobrižnikom o. Dukićem. Na sastanke je u svim mjestima održavanja – München, Wiesbaden, Stuttgart, Baden-Baden, Hannover, Mülheim – došao velik broj misionara i njihovih pomoćnika. Atmosfera je bila radna, raspoloženje na visini, a diskusije zanimljive i plodne. Referat koji je bio posvećen statističkim podacima o našoj djeci i njihovu školovanju te integraciji i traženju novih putova u pastoralnom radu držao je o. Naddušobrižnik. Spomenuo je da u S. R. Njemačkoj živi 146.000 mladih do 18 godina iz Jugoslavije. Od toga ih u školu ide oko 85.000, a u realnu školu i gimnaziju samo 14%. Školovanje naše djece, rekao je predavač, skopčano je s puno teškoća. Neka djeca idu samo u njemačku školu, neka posjećuju dopunska nastavu, neka opet idu samo u tzv. Modellschule i u pripremne razrede. Predavač se kritički osvrnuo na rad model-škola u Bavarskoj jer u njima dobar dio naše djece ne nauči njemačkog jezika i ne može napredovati u ovom društvu. Svećenici i pastoralni radnici u bavarskoj regiji također su vrlo kritički raspoređeni prema tim školama. Stoga je vrlo potrebno da djeca, još od dječjeg vrtića, uče njemački, kako bi u prvim razredima osnovne škole imali manje teškoća i mogli završiti školovanje kao i njemačka djeca. Spomenuo je da se ne smije zanemariti učenje hrvatskog jezika i da misije u tome mogu puno pomoći našoj djeci.

Definirajući integraciju kao „suživot s građanima druge zemlje bez gubljenja vlastitog identiteta”, o. Dukić je kazao da nitko ne zna koliko je naših ljudi integrirano, koliko će ih se vratiti u domovinu i koliko ih se asimilira. Jasno je da su mladi najpodložniji procesu asimilacije koju Katolička Crkva u hrvatskom narodu ne može nikako prihvati kao rješenje problema stranaca. Ovim pitanjima bilo je u diskusijama posvećeno najviše vremena. Rečeno je da prava integracija ne povlači za sobom dezintegracije vlastitog bića. Na pitanje tko će se i kada vratiti kući, čulo se do-

sta istovjetnih odgovora. Većina je sudionika mišljenja da će naši ljudi ostati u Njemačkoj dokle god budu imali posla, dok ne dobiju mirovinu ili dok ne nađu adekvatan posao u domovini, što je teško vjerovati. Ljudi će se, i to sami, tek s mirovinom vraćati kući, a drugi će dobrim dijelom ostajati sa svojim obiteljima u ovoj zemlji. Svi su diskutanti izrazili strah da će najveći dio mlađih druga i treće generacije ostati u Njemačkoj zastalno. Dobiju li njemačko državljanstvo, a tome se na veliku govoriti, onda je njihovo ponijemčenje gotovo zapečaćeno. Društvo koje ne prihvata više kultura, a takvo je njemačko, može rasti samo jednokulturno. Jedan je u Stuttgatu lijepo rekao: „Neka nam bar ostatak koji će se vratiti u domovinu bude što veći“. Svi su sudionici na ovim sastancima mišljenja da su misije puno učinile za našega čovjeka i da s tim svojim dosadašnjim poslom trebaju još intenzivnije i inventivnije nastaviti.

Kojim li će jezikom govoriti i pjevati naši mladi naraštaji u Njemačkoj? Strah nas je da će zaboraviti hrvatski.

Što se tiče traženja novih putova u pastoralu, posebno s obzirom na mlade, naglašeno je da su česti susreti naših mladih, njihova dopisivanja i njihovi skupni posjeti domovini od velike duhovne i narodne koristi i da u tom pravcu treba raditi. Budući da je odnos između roditelja i djece u Njemačkoj sve „strašniji“, misije bi morale pomoći da prijelaz između prve i druge generacije ne bude previše bolan.

Sve u svemu bili su to korisni sastanci.

? Što napraviti ako se ostane bez posla?

Nezaposlenost u zemljama zapadne Evrope biva iz dana u dan sve veća. Nije ništa bolje ni u drugim zemljama. Tako je u Evropskoj zajednici krajem prošle godine bilo deset milijuna onih koji su ostali bez posla. U S. R. Njemačkoj bilo je u prosincu prošle godine milijun i 700 tisuća prijavljenih na ured za rad i očekivalo posao. Među njima je i oko 32.000 radnika iz Jugoslavije ili 8,7% svih jugoslavenskih radnika zaposlenih u Njemačkoj. Nadamo se da svi naši radnici znaju što treba učiniti ako ostanu bez posla. No, neće biti na odmet da još jednom pročitaju i upamte nekoliko najosnovnijih savjeta:

- Čim se dobije otakaz, treba se odmah povezati s uredom za rad (Arbeitsamt). Treba ponijeti sa sobom putnicu, otakz i kopije svjedodžbi. Nikako zaboraviti potvrdu poslodavca o visini zarade. Treba se osobno javiti uredu za rad. Najbolje je to učiniti istoga dana kada se dobije otakaz. Ured za rad će vas savjetovati što treba dalje učiniti i pomoći da se napravi molba za novac zbog nezaposlenosti (Arbeitslosengeld).
- Pitanja dječjeg dodatka rješava ured za rad. Taj novac za djecu teče dalje.
- O molbi za novac zbog nezaposlenosti treba obavijestiti i bolesničku blagajnu. Ova odgađa uplaćivanje doprinosa od početka nezaposlenosti. Ta odgoda može biti tražena za najviše četiri mjeseca.
- Treba se informirati u općini ili gradu da li postoji pravo na veći novac za stanarinu (Wohngeld) i što treba dalje činiti.
- Ako su djeca u dječjem vrtiću, može se isposlovati da se za njih manje plaća. Treba se informirati.
- Ako nezaposleni radnik oboli, dužan je to odmah javiti bolesničkoj blagajni a ne samo uredu za rad. Inače može doći do finansijskih gubitaka.
- Ured za rad olakšava nalaženje novog zaposlenje na više načina. U svakom slučaju, dakle, biti uvijek u kontaktu s uredom za rad.

Iz hrvatske kulturne baštine

Josip Račić - slikar i „gastarbajter”

U trinaeststoljetnoj povijesti hrvatske zemlje njen genij, kako napisa Matoš, nije nikada spavao. Bdio je, mislio, stvarao. Stvarao je na područjima umjetnosti, znanosti, vjere. Stvarao je i onda kad se ratovalo, iako u takvim prilikama muze obično šute; stvarao je kad se umiralo, ginulo; stvarao je u danima i vremenima mira. Od dolaska na Jadran pa preko Buvine, Radovana do Međstrovića, dlijeto hrvatskog genija nije hrđalo. Stvaralo je veličanstvena djela. Od „začinjavaca” pa preko Marulića, dubrovačkih književnika, hrvatske Moderne do M. Krleže, njegovo se pero nije sušilo – pisalo je o životu, za život. Strune njegovih glazbala, od guslarâ pa do Pintarića, Zajca, Gotovca, neprekidno su gudile pjesme tuge ali i pjesme nade. Njegovi filozofi, teolozi, matematičari, istraživači, učenjaci nisu zaoštajali za svojim kolegama u velikim evropskim narodima. I na slikarskom polju ogledao se genij domovine s velikim uspjehom. Od ukrasivača misala i brevijara pa preko Klovića, Medulića, Bukovca, naivacâ sve do naših dana, stvarana su djela koja Zub vremena ne može izbrisati. Među njima je posebno značajno mjesto zauzeo Josip Račić slikar i grafičar.

J. Račić je rođen 1885. godine u Horvatinu kraj Zagreba. Crtal je već kao dijete. Godine 1903. završava litografsku školu i putuje u Beč i München da usavrši svoj slikarski talent. Godinu dana radi u Berlinu da zaradi nešto za školovanje a onda se upisuje na akademiju u Münchenu. Zajedno s njim uče slikarstvo M. Kraljević i V. Becić. Oni se još za vrijeme studija afirmiraju kao „zagrebačka škola” impresionističkog smjera. Početkom 1908. g. Račić odlazi u Pariz, tu otkriva velike majstore i stvara. Shrivan depresijama i tegobama života u tuđini počinje 1908. godine, dakle u 23. godini života, samoubojstvo. Njegova izuzetno nadarena pojava unosi u hrvatsko slikarstvo novo likovno shvaćanje i započinje novo, bogato poglavlje u našem slikarstvu. Njegove uljane slike kao „Mati i dijete”, „Žena s kariranom suknjom”, akvareli i studije likova otvaraju, kako napisa M. Krleža, poglede kao otvoreni prozori i spadaju u sam vrh impresionističkog stvaralaštva.

Slike su mu psihološki duboke, mirne, ozbiljne, jako vrijedne. S pravom ga se smatra osnivačem hrvatskog modernog slikarstva. Najviše mu se radova nalazi u Modernoj galeriji u Zagrebu.

J. Račić se za vrijeme svoga boravka u Parizu susreo s književnikom A. G. Matošem. Taj susret dvojice hrvatskih velikana romansirano je opisao Z. Milković u djelu „Buđenje” (Suvremena knjižica Matice hrvatske, kolo IV, knjiga 23., Zagreb 1939.). Donosimo za naše čitatelje opis tog susreta:

– Račić,
– Matoš.

Josip Račić, autoportret

Srdačan stisak ruke. Ita dva čovjeka stajala su jedan nasuprot drugome. Oba s istom crtom oko usana, s istim blijeskom u očima, s istim sudbinama. I jedan i drugi prognanici, nemirne, nestaložene duše i obojica puni nostalgije za domom.

Matoš je bio divan čovjek. U njegovim, poput ugledna crnim očima ležalo je toliko topline i iskrenosti, da je osvojio odmah svakoga čovjeka, s kojim je došao u vezu. Ali baš ta iskrenost, koja mu je počivala u očima, bila je uzrok njegova prognanstva iz domovine. Ljudi ne vole istinu. Oni se istine boje. To je najbolje Matoš osjetio na svojim leđima.

Dezerter!

Ta ga je riječ pekla i boljela, ali ga je još više naučila ljubiti svoje ljudi i krajeve.

Matoš se prvi probudio iz snatrenja.

– Drago mi je, da sam vas upoznao. Čuo sam već za vas.

– Pekla bi me sayjest, da sam bio u Parizu, a nisam se upoznao s našim najvećim piscem.

– No, no! Pustimo komplimente. Koliko oni meni gode, pitajte samo gospođicu Brochovu. Ona će vam o tome znati mnogo pričati.

Sjeli su.

– Kako ste se snašli u Parizu?

– Divno! Kao riba na suhom.

– Hahaha! Dakle nisam sam. To mi se svida. Svi se mi snalazimo u tuđem svijetu kao ribe na suhom. U tuđim se morima ne možemo aklimatizirati. Šteta što niste pisac.

– Zašto?

– Izrazujete se jasno, kratko i jezgrovito – onako, kako bi se morao izražavati svaki naš pisac, ali dosad to nije učinio nijedan od cijele legije hrvatskih pisaca.

– Vi ste pesimist, Gustl – ukori ga gospođica Brochova.

– Sarkast, mademoiselle. Ali ipak, Šenoa je bio veliki pisac.

– Sto vi mislite o našoj književnosti?

Matoš je časak šutio, tada reče:

– Jeste li vi željeli upoznati mene zato, da mi postavljate pitanja o književnosti? Ja sam veliki neprijatelj interviewa. Ostanimo dakle obojica u nevezanom razgovoru. Ionako ne možemo govoriti o drugome, nego o onom, što nas tišti, a nas dvojicu tišti slikarstvo i književnost.

– Čini mi se, da ste upotreobili pravu riječ: tišti!

– Da, mislim, da sam odabrao točan izraz. Mojim najvećim grijehom je smatram pisanje.

– Zar grijehom?

– Da grijehom, mladi moj prijatelju! Zamislite, kako bi bilo meni lijepo, da ne pišem. Sjedio bih kod kuće, u mome dragom starom Zagrebu, imao bih svoju obitelj, ženu, koje dijete, ujutro u osam išao bih u magistrat ili državni statistički ured, automatski bih pisao brojke u registre, u deset bih sati pojeo svoju žemličku s maslacem i gledao bih na sat, kada će doći dva sata, da pođem kući. A poslije

podne bio bih slobodan, zamislite, slobodan kao ptica u zraku. Ne bi li to bilo divno?

Uglasu mu je počivalo nešto, što je bolje-lo. Račić ga je gledao sažalno i s razumi-jevanjem.

- Zar vi uvijek ovako ranjavate samoga sebe?

- Uvijek!

Izrekao je taj „uvijek!“ kratko i odsječe-no. Tada:

- Kada god pomislim na svoje pisanje, osjetim duboko kajanje u svojoj duši, što sam tako sagriješio svome narodu, i dože mi, da se udarim u prsa i da kažem: Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Časak je vladala šutnja. Matoš je prsti-mafrkao žuti brk i gledao u prašne cipe-le.

- Kada ste posljednji put bili kod kuće?

- Ovih praznika.

- Pričajte mi sve, što znate o domu, o Zagrebu, o Hrvatskoj.

- Da pričam? Mislim, da nemam što pri-čati. Uvijek sve isto, uvijek sve po sta-rom, ali ustro i vraški priljećivo. Zavlači nam se u kosti kao reuma.

- Nostalgija. Bolest, koja nas sve muči i progoni, a to nema doista smisla. Mi smo se naučili na onu masnu grudu zemlje, na ono specifično periferno, provincijalno blato, o kojem govorimo uvijek u najdivnijim superlativima, kao da nije sve blato na cijelome svijetu jednako. Možda bi tek koji specijalist petrograf mogao opaziti, da li u onom blatu ima malo manje ili malo više primjese kaoli-na, nego li u francuskom ili njemačkom blatu. To je Kroacija, prokleta, ali draga, vraški draga Kroacija...

Oči mu se krikesile, dok je izgovarao te riječi.

Gospodica Brochova se podbočila i gle-dala Matoša svojim mirnim, sivim i sta-loženim očima.

- Što vi, gospodine Matošu, razumijeva-te pod domovinom?

On kimne glavom i prijeđe rukom preko kose.

- To je zanimljivo postavljeno pitanje, kako god se u prvi mah čini apsurdnim. Hrvatsku za mene predstavlja grupa lju-di, koji su među sobom povezani jednim

jezikom, jednim duhom, jednom tisuć-godišnjom tradicionalnom kulturom, koji imaju svoja sela i svoje gradove, svoje pjesme i svoje bajke, glazbu i književnost, svoja kola i prela, običaje i duh ko-načno, koji imaju svoju posebnu religiju i koji su zaljubljeni u sve ono, što je njihovo i ničije više. Naše crkve ne moraju biti tako visoke, kao što su gotske građevine, slog naš nije tako impozantan, kao što je romanski, napirlitan kao barok, naprsto zato, jer ni naše duše nisu tako impozantne i napirlitane, kao barok i Evropa. Mi smo jednostavni, ali iskreni. Naša filozofija je filozofija naših polja i oranica, a ne ukrućenih i militari-ziranih njemačkih umova, a nitko nam u Evropi ne može osporavati, da u našim narodnim poslovicama leži više filozofije, nego li u narodnom blagu svih drugih naroda, da je naša narodna poezija lije-pa i jedinstvena i da su naši starohrvatski spomenici, urešeni trokrakim plete-rom, barem isto tako lijepi kao i grčki. Biti Hrvat, znači, biti svoj. Ja sam Hrvat i ponosan sam na to. Eto, onaj dio naro-da, koji tako osjeća i misli, ja zovem svojom domovinom.

Šutjeli su. Glasovi u gostonici stopili se u jedan nesuvisli i nejasan žagor. Kao da neki veliki bumbar leprša dvoranom i zu-ji krilima.

Račić se prvi trgne iz mrtvila. Matoš je govorio istinu i uvijek pogađao u srž stvari... Nije li i ovaj put govorio istinu i

to krutu, krvavu istinu? Račić osjeti, da je ta istina ono, što njega golica po koži i što se ne usudi sam sebi priznati.

- Jeste li vi već dugo izvan domovine? - upita Matoš Račića.

- Pet godina.

- Pa?

- Namjesto sve manje, osjećam sve više, kako me privlači i zove natrag.

- Slično, kao i kod mene.

Tada se zamisli i kimnne glavom.

- Bojim se, da je već prekasno.

- Što je prekasno?

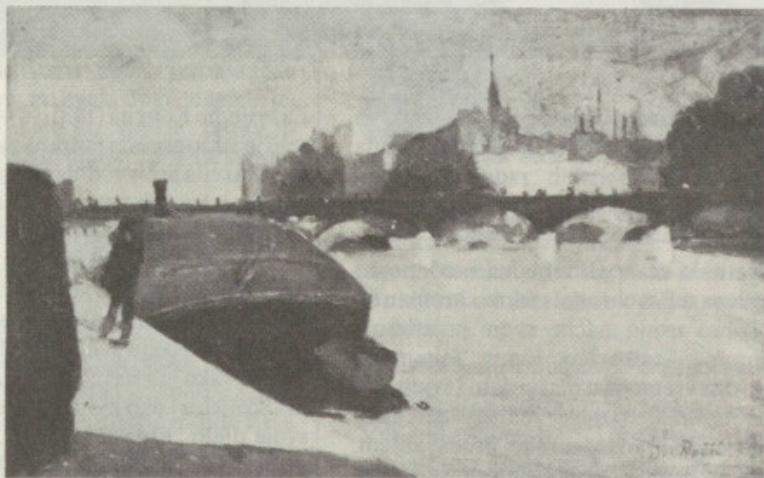
- Mislim, da je već prekasno za povra-tak.

Tada se naglo sagne nad mladića, ruka-ma mu stisne ramena i zagleda mu se oštro u oči.

- Hoćete li, Račiću, da vam Matoš nešto savjetuje?

- Što? - upita mladi slikar, ne shvaćajući, o čemu se radi.

- Bježite, bježite iz Pariza! Vratite se na-trag, odakle ste i došli. Možda za vas još ipak nije prekasno... Vas bi mi bilo žao. Vi ste još mlađi, pred vama se nalazi cijeli život, a Hrvatska treba ovakvih ljudi, kao što ste vi. Zato vas zaklinjem, bježi-te... bježite... bježite...

Pont des Arts, jedno od poznatijih Račićevih djela

U tuđem svijetu

Ja nisam našao brata, ni sestre,

ni oca, ni majke

U tuđem svijetu. Nema na tuđim poljima cvijeća,

Lažne su oholih ljudi odurne, ogavne bajke

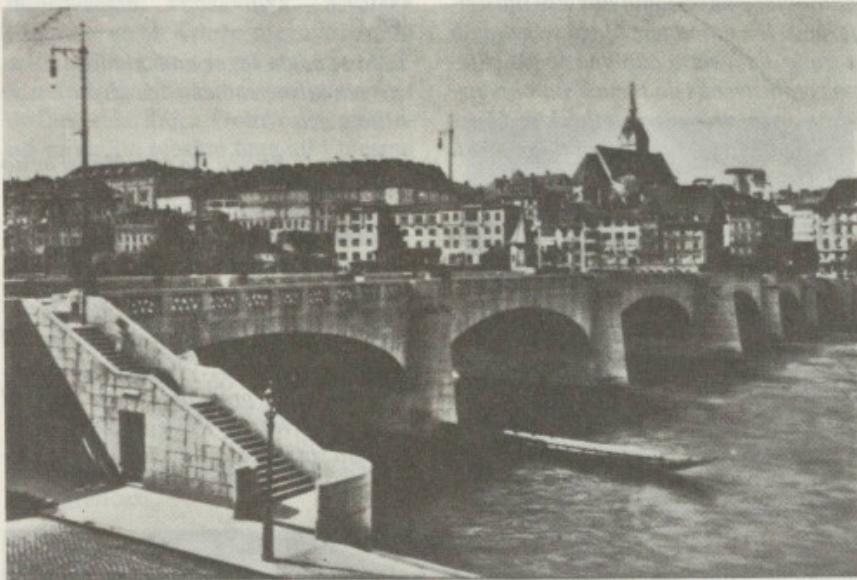
Da u tuđem hramu i za nas gori svijeća... Ante Jakšić

BASEL**Jedna skoro zaboravljena obljetnica**

Naša domovinska i iseljenička javnost, koliko mi je poznato, nije do sada spomenula jednu od važnih ovogodišnjih obljetnica iz povijesti Crkve: 550 god. od početka rada Baselskog koncila koji je naš biskup, Dubrovčanin Ivan Stojković (Johannes de Corvatia) otvorio na svečan način dne 23. srpnja 1431. i na kom je on vodio najvažnije rasprave.

Nizom predavanja u Baselu Švicarci su svoju javnost podsjetili na taj važan crkveni sabor koji je trajao 18 godina i koji je tada dao snažan poticaj za kulturni, pa i gospodarski napredak Base-

Kao pomoćnik papinskog legata Cesarinija, Stojković raspravlja s predstavnicima husita, bori se za pomirenje i ujedinjenje Crkve zapadnog i istočnog obreda; kao koncilski legat putuje u Češku i u Konstantinopol. Po povratku iz Konstantinopola donio je u Basel mnoštvo (preko 65) rijetkih grčkih i latinskih rukopisa, odnosno knjiga, i oporučno ih poklonio dominikanskom samostanu odredivši da se knjige ne smiju otuđivati, već posuđivati za potrebe studija. Te su knjige god. 1559. preuzete od Baselskog sveučilišta i predstavljele su tada dar neviđene vrijednosti, odnosno temelj sadašnje Sveučilišne knjižnice u Baselu. Od tih knjiga uspjelo se do danas sačuvati 30 komada.

Basel, grad u kojem je Ivan Stojković 1431. g. otvorio Koncil

la, sada „relativno najbogatijeg grada na svijetu“ – u kome, pored par stotina vrijednih hrvatskih radničkih ruku, djeluje niz naših umova: liječničkih, farmaceutskih, profesorskih.

Ta naša mala ali vrijedna narodnosna grupa u Baselu odala je, na skroman no dobro uspio način, svoje poštovanje prema Stojkoviću, tomu „fenomenu svoga vremena u europskim i svjetskim mjerilima“ (izjava jednog uglednog Švicarca). Jednosatnim predavanjem, popraćenim projekcijama crteža građova Basela i Dubrovnika iz 15. stoljeća, te glazbom iz istog vremena reproduciranim s ploča, student germanistike Krešimir Hoborka, pred oko 100 slušatelja u Allmendhausu je dne 22. 11. 1981. plastično opisao stanje Crkve u to doba, ciljeve toga sabora i Stojkovićev udio u njemu.

Za vrijeme Koncila (1431. – 1449.) u Baselje silno porasla potreba za papirom pa se razvila proizvodnja finoga pisačeg papira, a kasnije (nakon Guttenberga), na osnovi toga dobrog papira, razvile su se u tom gradu i tiskare i proizvodnja boja. Brižan i vrstan rad baselskih tiskara privukao je mnoge humaniste i reformatore da tiskaju svoja djela baš u tom gradu. Tako je i naš Pavao Skalić (Paulus Scalicius) dao 1559. u Baselu tiskati svoje djelo „Encyclopaedie...“, i tako po prvi puta uveo izraz „enciklopedija“, a Matija Vlačić „Clavis scripturae sacrae“, „Magdeburger Centurien“ i „Catalogus testium veritatis“.

I ne samo u Baselu, već u cijeloj Švicarskoj Hrvati su ostavili svoj trag, dali svoj ne mali udio razvitku sveukupne europske kulture i znanosti, pa bi već

bilo i vrijeme da se taj naš stoljetni doprinos opiše i objavi u obliku jedne knjige.

Stojković je za vrijeme Koncila bio uzdignut u čast kardinala i umro je u Lausanni 1443. Gdje leže njegovi posmrtni ostaci ne znamo, ali možemo pretpostavljati da je kao rimski kardinal pokopan u nekoj (dubokoj) kripti lausanske katedrale.

Hrvatska kolonija u Švicarskoj zahvalna je organizatoru spomenutog predavanja, Hrvatskoj katoličkoj misiji u Baselu, te mlađom predavaču Krešimiru Hoborki na ovom lijepom i dobro pripremljenom predavanju i na mnoštvu informacija koje nam je prenio. Ostaje nam još nuda da će nadolazeće mlađe pokolenje hrvatskih iseljenika, poput Hoborke, prihvati se ovakovoga posla, te npr. proučiti Kardinalove rukopise, pronaći mu grob i napisati mu biografiju.

Ing. Zvonimir Čičić

BERLIN**Kako sme dočekali 1982. godinicu?**

Drage moje pajdašice i poštuvani pajdaši! Te prešle ljete bile je teške, bile bi ga najbolše pozabiti. Morti bile je nekomu uspješne, nešći penezeke zgrnul bez muke, nešći se dobre ošvical, a nešći bil „arbjtlos“ pak čakal poštara da doneše penezeke doma. Tak se odigravala ta naša 1981. – sugde gdje nas Hrvatov ima. Hrvatov ima, kak se veli, po celi kuglji zemaljskoj, pa nas ima i vu Zap. Berlinu, t.j. „same“ 20.000. Mnogi od tih tisuća otišli za Božić doma, ali mnoge tisuće su i ostale vu Berlinu. Nešći ostal iz objektivnih razlogov, nešći kaj mu put preskup, a nešći jednostavne nemre otijti doma, nekak mu se te postale strane, nije bil doma prek deset lijet, ne pozna više nikoga.

Kak i sake ljete, naša Hrv. katolička misija vu Zap. Berlinu organizira doček Mladog ljeta vu svojem centru. Poslijev sv. Mise ide se vu Centar, lijepe se smjestime za stole i čakame na večericu. Večerica nije skupa, košta 15.- DM. Te je badava u odnosu na one kaj sme potrošili na rakete, petarde, šampanjac itd. Kak i sake ljete najviše trpiju, zaređivanje dvorane pak za posluživanje, naše časne sestre. I tak dok se čaka Novo ljeto više put interesantno je pro-

MAINZ

Smrt uzornog muža i oca

† Vilim Marijan

Naglo i neočekivano preselio se u vječnost na slapovima Krke, zvanim Skradinski buk, marljivi, vrijedni i Bogu odani Vilim Marijan. Rodio se 30.12.1942. god. u Ljubiji kraj Prijedora. Radio je dugo godina u S.R. Njemačkoj, a od 10.7.1973. god. boravio je u Mainzu. Pokojnik se utopio na Skradinskom buku 16.07.1981. godine.

Bio je srdačan, drag i obljubljen čovjek. Svatko ga je poznavao kao dobra čovjeka i dobra oca. Mnogo je radio, ali nije izostavljaо nedjeljne svete Mise. Znao je vrlo često poslije sv. Mise ostati klečeći i moleći. Jednom soga upitali: „Vilime, reci nam, zašto ti ostaješ poslije nas u crkvi i dalje moliš?“ – Odgovorio je: „Molim za sreću svoje djece i svoje obitelji i za ozdravljenje Sv. Oca pape Ivana Pavla II!“

matrati kaj se sve događa, treba čitati lica, treba razmeti brata u žalosti a borme i u veselju.

Tak se na Silvestrovo skupilo vu našem centru šarene društve. Nešći bil z prijatelji, nešći z dječicu i ženicu, a nešći borme i sam. Oni kaj su bili sami posebne su interesantni. Izpočetka čkomiju,

Ivet Milčec, naš suradnik iz Berlina

nu kad se popije, vrijeme ne čaka, Nove ljete dojde prije neg bi trebale. Ti naši samci otvoriju srčeve, veliju da se ne komu moraš spovedati, veliju da bi ipak ređi bili doma, z ženu i dječicu, na trde grude hrvatske. Tak veliju sake ljete, nu nikak se nemreju odlučiti da to učine bar jemput na ljete; bile bi zgodne kad

Iza pokojnika je ostalo troje djece: dvije curice i sin. Najmlađa Marina je još uvijek u Mainzu s majkom i ne može shvatiti da otac nije živ. Ona ga uvijek očekuje!

I upravo u godini 1981. Vilim je želio sa svojom obitelji sprovesti godišnji odmor u domovini, u vlastitom domu koji je izgradio u Prijedoru. U srpnju pođu na odmor sa željom da obiđu svoju rodinu koju nisu odavno vidjeli. I nekim čudnim poticajem pođu na „Skradinski buk“, na slapove Krke, da se tu s ostalom svjetom odmore i osvježe bar za koji sat. Samo jednom je Vilim skočio u vodu – ali nažalost nije više izišao. Njegov sin Ivo, koji je tek završio 8. razred, vidjevši da se s ocem nešto događa, skočio je u vodu za ocem da mu pomogne. Ali nije uspio, jer je neumoljiva vodena struga bila jača, a osim toga opasnost je prijetila i njemu. Ivo, jedva izronivši iz vode, povikao je majci Ani i sestrama Magdaleni i Marini: „Tata se utopio!“ Majka i sestre, gotovo izbezumljene,

bi baš za Božić ili Novo ljeto prešli doma.

Dok tak promatrame kakvi se ljudi ima, t.j. sretnih i nesretnih, čiste sem pozabil napisati nekaj o našem dočeku Novog ljeta. Bile je rečene, nemre se angažirati „živa muzika“, neg se dragi gosti moreju zabaviti i uz muziku iz ploča. Nišći nije mogel očekivati da bi mogel zatancati uz „živu muziku“, nu zate se opet pobrinul fra Stjepan, za par dana organiziral svirače: učilo, vježbalo se te po cijeli dan, nu hvala Bogu, uspjelo je. Svirale su i ploče, nu svirala je i sastav, lijepo ime „Stella maris“. Borme su lijepe dečki igrali.

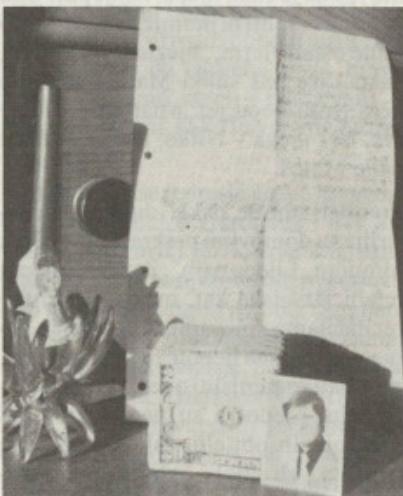
Dok poslušaš muziku, moreš promatrati našeg čovjeka, jen mi bil posebne interesantan, nije ni jemput zatancal. Poslušal je muziku, držal flašu pivice, gledel prema jugu, kaj mu v polnoći bile v glave teške je pogoditi, z desnu ruku čvrste držal flašu, a z lijevu gladil po stolu. Kak sam ja skužil, mjesto flaše stiskal je dječicu, a mjesto stola kušaval ženicu svoju. Kulike je takših pajdašica i pajdašov stiskale flašicu i stol teške je reći, nu ipak sakom hrvatskom, katoličkom stvoru najrajše je reći: „Djeco moja, mama, tata, ženo, brate! Sretan ti Božić i Mlado ljeto!“

Ivet Milčec

Hrvatska katolička misija u Berlinu dobila je nove telefonske brojeve: 030 / 2611549 i 2611550.

nisu mogle ni zamisliti nešto takova! Međutim, Vilim nije više izronio iz vode! Svi turisti i kupaci skamenjeno su promatrali tu neobičnu tragediju. Nisu se uopće usudili skočiti u vodu da bi utopljeniku pružili pomoć! Krikovi boili i zapomaganja prolamali su se iz srdača jedne dobre žene i majke i one troje djece siročadi! Tek sutradan, spasilačka ronilačka ekipa iz Šibenika uspjela je pokojnog Vilima izvući iz vode.

I vjernici u Mainzu, kao i sva rodbina pokojnika iz domovine, ostala je prenaražena i iznenađena nad gubitkom jednog tako mladog života, iščupanog snagom vodene stihije. Pokojni Vilim živio je i prakticirao svoje kršćanstvo. Mislio je mnogo na gladne, siromašne i bijedne u svijetu. Dok je radio u Njemačkoj, znao se odricati a tako ušteđen novac ubacivao je u posebnu kutiju koju vidi te ovdje na ovoj fotografiji – „Moja večera za Majku Tereziju!“

Na Vilimovu stolu: slika, škrabica za majku Tereziju, pismo i svjeća

Njegovom smrću cijela naša župna zajednica u Mainzu izgubila je vrijedna i dobra čovjeka i kršćanina, ali je u nje mu sigurno dobila odanog zagovornika kod Boga!

Počivao u miru Božjem! S. Donata Jeleč

U jednom od svojih posljednjih pisama Vilim Marijan piše: „... Budimo ponosni na našu zemljakinju sestruru Tereziju koja je postala simbolom ljubavi prema bližnjemu. On je svoj život dala u službu siromašnih, jednih i od svakoga napuštenih. Zato molim i pozivam sve Vas koji imate srca i razumijete što je jad da svojim iskrenim, dobrovoljnim prilogom izravno pomognete sestri Tereziji u njezinom nastojanju da ublaži jad svojih štikenika.“

KARLSRUHE

Iseljenički dan 81.

Po želji i preporuci hrvatskih biskupa već od 1973. slavimo i mi u Karlsruhe „Iseljenički dan“ na blagdan sv. Obitelji, ili ako to nije moguće, u nedjelju prije Božića.

I ove smo se godine sastali u župnoj dvorani sv. Mihaela u nedjelju 20. prosinca, poslije misne Žrtve, da „proslavimo“ taj više tužni nego radosni dan. Iseljenje je, naime, bolna točka, rak-rana našeg naroda. Ta i veliki bi se narodi morali zamisliti nad tolikim brojem iseljenih, a što to tek znači za naš mali narod?! Zašto tako lako napuštamo rodnu grudu, domaće ognjište? Zabovljamo da je domovina samo jedna, ona koju su nam naši slavni pradjedovi namrili i svojom je krvlju posvetili; samo je ona jedina, lijepa, najljepša! Ona se ne da ni seliti ni premjestiti. Njoj moramo ostati vjerni, „njezin jezik ubavi“, kako kaže naš veliki Matoš, moramo učiti svoju djecu, jer „p narodu si svome sve, bez njega – Nitko, Netko“ – kaže dalje Matoš.

Prenijeli smo se, dakle, duhom u tu našu lijepu domovinu prekrasnom našom himnom „Lijepa naša“. Zatim su djeca i mladi Hrvatske kat. misije Karlsruhe recitacijama i pjevanjem dozivali u pamet prisutnim ljepote naše domovine, nastojali su zamisliti one koje je lako napuštaju, predočili su nam tugu i bol razdvojenih obitelji, žalost opustjelih ognjišta, ali i bol i čežnju za domovinom onih koji su je ostavili. Napokon, s pozdravom domovini, posebno Zagreb-gradu, srcu Hrvatske, i zagrebačkoj Gospri od Kamenitih vrata završili su prvi dio programa.

Budući da je to bila nedjelja prije Božića, drugi je dio programa bio posvećen tom velikom blagdanu. Tu su se, dakkako, osobito istaknuli mališani svojim lijepim recitacijama „malome Božiću“. No i oni veći pokazali su što znaju i što mogu svojim veoma dobro izvedenim igrokazom poznatog kazališnog redatelja dr. Vojmila Rabadana „Božićne jambuke“.

Kako su svi koji su sudjelovali u programu bili upravo neobično disciplinirani i izveli svoj program zaista lijepo i na opće zadovoljstvo svih prisutnih, to su primili priznanje ne samo burnim

aplauzom nego im je i Hrvatska kat. misija Karlsruhe dala priznanje u lijepim nagradama. Svaki je, naime, učesnik dobio krunicu iz Rima, a oni koji su se posebno istaknuli dobili su još i sliku Bezgrešne i čudotvornu medaljicu.

Tjedan dana kasnije, na blagdan sv. Obitelji, posjetio je Hrvatsku kat. misiju Karlsruhe ravnatelj hrvatske inozemne pastve mons. Vladimir Stanković. Taj nas je posjet veoma obradovao, pa smo poslije sv. Mise, koju je predvodio dragi gost, ponovili samo nekoliko točaka iz prije opisanog programa. Ta-

ko je božićnu recitaciju lijepo izrekla najmanja djevojčica koja još ne ide u školu, ali dolazi na vjeronauk i svoju je ulogu naučila napamet od vjeronačin prostorija do svog stana (uz pomoć starije seke). Malo veća djevojčica izvrsno je recitirala „Onima, koji odlaže“, a pjesmu „Domovini“, koju je na priredbi dvoglasno pjevalo dječji zbor, pjevale su vanredno lijepo u duetu dvije veće djevojčice. Mons. Stanković bio je veoma zadovoljan, pohvalio je sve djevojčice i pozvao roditelje da rado šalju svoju djecu u Hrvatsku kat. misiju gdje mogu naučiti tako lijepo stvari. D.

Grupa pjevačkog zbora mlađih sa svojim solistima na proslavi „Iseljeničkog dana“ u Karlsruhe

Milodari

Solidarnost zajednice

Ovdje objavljujemo popis darovateljâ, koji su tijekom 1981. poslali svoje doprinose za razne crkvene i dobrotvorne svrhe putem bankovnog računa Hrvatskog nadušobrižničkog ureda u Njemačkoj – „Spendenkonto“ Nr. 888 388 bei Stadtsparkasse Frankfurt am Main (Blz. 500 501 02) – priznatog inače i za poreznu olakšicu kod nadležnog „Finanzamt-a“:

Stjepan Bistrović 50. DM za „ZZ“, grad Böblingen 400. DM za D. Trumbetaša, Hrv. kat. misija Bremen 2 200. DM za Karitas Zagreb, vlč. Josip Čabraja 650. DM za Karitas Zagreb, vlč. Zdravko Čuljčić 310. DM za Karitas Zagreb, 300. DM za misije u Africi i 1000. DM za splitsku katedralu, Hrv. kat. misija Dortmund 775. DM za splitsku katedralu, Tomislav Ivošević 20. DM za majku Terezu,

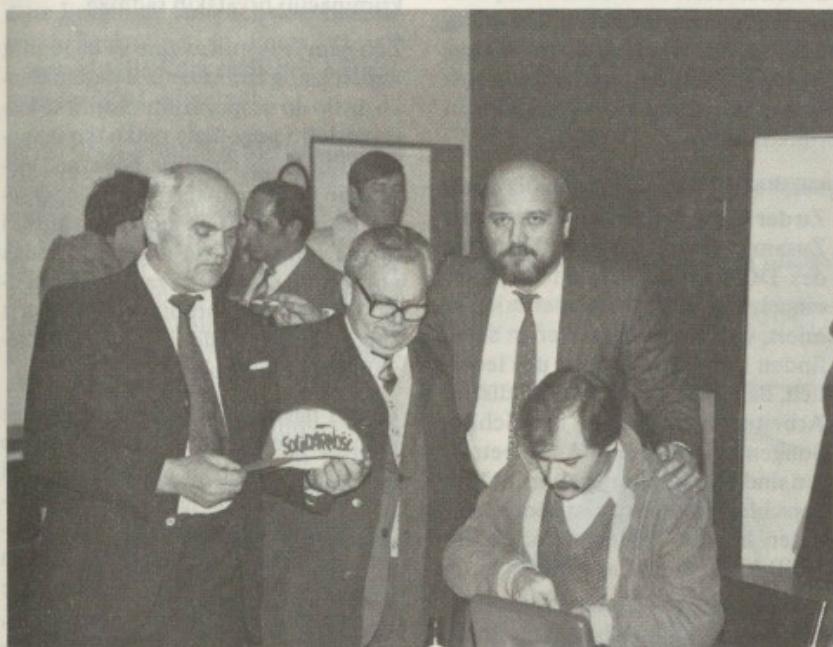
20. DM za o. Antu Gabrića, 60. DM za Teološki fakultet Zagreb, 30. DM za „Kruh sv. Ante“, 70. DM za Misijsku centralu Sarajevo, 50. DM za crkvu Sv. Križa Zagreb, 30. DM za list „Marija“ Sinj, 20. DM za zagrebačku katedralu, 120. DM za Karitas Zagreb, 30. DM za župni Karitas Letnica i 30. DM za župu Gornja Stubla, dr. Mirko Karoglan 600. DM za slijepce i 100. DM za „ZZ“, Hrv. kat. misija Koblenz 960. DM za majku Terezu, Katarina Krip 100. DM za o. Antu Gabrića i 100. DM za majku Terezu, Ilija Krištić 460. DM za Karitas Zagreb, vlč. prof. Ivan Međugorac 4100. DM za „Dobri pastir“ Sarajevo, Branko i Zorka Pastušić 200. DM za „Kruh sv. Ante“, vlč. Stjepan Penić 800. DM za Teološki fakultet Zagreb, 50. DM za splitsku katedralu i 1000. DM za Karitas Zagreb, Johann Pokrivka 100. DM za misije u Africi, Jure Rajković 100. DM za o. Antu Gabrića, vlč. Slavko Rako 500. DM za Karitas Zagreb, Ljubica Raspušić 500. DM za Karitas Zagreb, obitelj Šponar 312. DM za misije u Africi, 150. DM za slijepce i 180. DM za „Solidarnost 1%“ Brezovica, Helena Schwaller 100. DM za Karitas Zagreb, Valent Vinčović 1000. DM za franjevački Karitas, vlč. Stipe Vrdoljak 3000. DM za župu Kardeljevo.

HAGEN

Solidarnost s obiteljima „Solidarnošć“

Na Badnju večer 1981. hagenska Misija je po tradiciji proslavila svoj najveći blagdan u tuđini. U 21 sat je počela sv. Misa za vrijeme koje je sakupljen prilog od 1.100 DM za potrebe našeg bivšeg pastoralnog asistenta, a sada župnika u Donjem Docu, don Nedjeljka Kesiću kojemu je za vrijeme nedjeljne Mise izvršena provala u župski dom i odneseno sve što je za provalnike imalo vrijednosti.

bliskoj Poljskoj. S kapom „Solidarnošć“ na glavi zamolio je prisutne Hrvate da skormnim doprinosom potpomognu obitelji i djecu članova „Solidarnošć“. Za par minuta u kapi „Solidarnošć“ našlo se 1020 DM. Navedena svota poslana je 30. 12. 81. g. na adresu Radio Vatikana s popratnim pismom da se novac predala Svetom Ocu, jer „On najbolje zna gdje je bijeda najveća i pomoći najpotrebnija“.

Prebrojavanje novca skupljenog za obitelji „Solidarnošć“

Poslije božićne Mise sakupljeni vjernici su pošli u dvoranu na kulturno-umjetnički zabavni program. Program se sastojao od recitala, božićnog igrokazaza „Što mogu ja, možeš ti i“, nastupa naše djece i omladine sa sviranjem i pjevanjem. U pauzi proslave predsjednik pastoralnog vijeća dr Tomac pozdravio je prisutne, zaželio im sretan hrvatski Božić i Novu godinu te se u kraćem govoru osvrnuo na aktualne događaje u nama

„Westfalen Post“, novine za Hagen i okolicu, donijele su 31. 12. 81. g. komentar sa slikom o našoj akciji: „Hrvati pokazali srce za Poljsku“.

Nakon što smo 30. 12. 81. u 13 sati preko radija čuli za smrt našega neprežaljenog kardinala, poslali smo našemu nadbiskupu Kuhariću telegram naše sučutnosti.

S. Vrdoljak

KÖLN

U Hrvatskoj katoličkoj misiji u Kölnu osnovano je 14. studenoga 1981. godine Društvo „Hrvatska katolička žena Jelena“ kojemu je cilj promicati vjerski, posebno molitveni život u misiji. Oko tri-

desetak učlanjenih gospođa okuplja se svaka dva tjedna na molitvene sastanke i razgovore. U jednom od slijedećih brojeva „Žive zajednice“ osvrnut ćemo se podrobnije na ovo Društvo.

OSLO (Norveška)

Jaslice i Hrvatići

Blagdan Božića razveseli i gane svakoga, pa i najokorijelog. Blagdan je to dolaska velikoga Boga među nas grešne i slabe ljude, na ovu blatu i kaljavu zemlju. Rodio se izvan obiteljske kuće, progonili ga odmah od prvog dana dok ga ne smakoše na križu. Ali i tu nije svršetak. Krist Bog živi i danas, ne veliku žalost i jad zlih ljudi.

Imi, grupa Hrvata u Oslu, slavimo blagdane Božića, već toliko njih, izvan obiteljskog ognjišta i ljubljene rodne nam grude. Utjehu nalazimo opet u Kristovim riječima: „Mene su progonili, i vas će, jer ste moji“. Pa ne bojmo se, već s Kristom naprijed.

Lijep broj vjernika puka hrvatskoga okupio na sv. Misu u Oslu, gdje svake nedjelje slavimo spomen zadnje Kristove večere na zemlji, smao svake nedjelje u manjem broju nego li na Božić. Tada „Dijete“ privuče pokoju dušu koja već zaboravi da crkvena vrata bravu imaju. Bili smo veseli i rasprjevani, u molitvi i pjesmi, kako to već zna biti srce horvatsko.

Poslije sv. Mise jedna je grupa hrvatske djece koja polaze vjeronauk i uče hrvatski materinski jezik, izvela igrokaz „Jaslice, što je za njihovu odgovarajuću dob pripremio naš svećenik Stjepan. Bili su divni u prekrasnim odjećama: vojnika, Josipa i Marije, pastira, anđela i triju kraljeva. Glatko su govorili tekstove lijepim hrvatskim jezikom, kao da ne žive u Norveškoj. Na čas smo zaboravili da smo stranci i tuđinci (kao i Novorođeni). Radovali smo se i ponosili tom, novom hrvatskom generacijom koja nam puno obećaje. Druga je grupa djece izvela uz glazbu s vrpci tri hrvatska – slavonska kola. Bio ih je mali broj, ali su uz malu tremu hrabro plesali i poskakivali. Na kraju su (pastiri – glumci) sakupili od Hrvata tu prisutnih 1500 Nkr. za karitas u Zagrebu, za njihove potrebe koje nisu malene.

Svi braću Hrvate i dobronamjerne čitatelje „Žive Zajednice“ lijepo pozdravljaju iz hladne Norveške braća Hrvati.

S. Č.

**Što god učinite jednom
od moje najmanje
braće, meni ste učinili!**

Isus Krist

Reagiranje Njemačkog saveza sindikata (DGB) na naše

„Zlobne podvale”?

Njemački savez sindikata Okrug Frankfurt (Main), Wilh.-Leuschner-Str. 69 - 77, 6000 Ffm. Uredništvo „Žive zajednice”, Frankfurt 14. siječnja 1982. Članak „Diskriminiranje jedne inozemne grupe”, izdanje prosinac 1981.

Poštovana gospodo!

Sa čuđenjem smo uzeli na znanje, da se navodno predstavnik DGB-Okruga Frankfurt izradio u vezi uništavnja radnih mjestâ u tvrtkama VDM i Adler na način, koji je opisan u spomenutom članku.

Odlučno odbijamo tu krivu tvrdnju i očekujemo da će u jednom od idućih brojeva objaviti ispravak ondje sadržanih zlobnih podvala.

K tome još dvije točke:

1. Na sastanak, opisan u gore spomenutom članku, niti su bili pozvani predstavnici DGB-Okruga Frankfurt, niti smo bili obaviješteni, da se takav sastanak održava. Poznato nam je jedino, da si posloprimatelji, koji su pogodeni zatvaranjem VDM-a i Adler-a, i nadalje mogu prikupljati neposredne informacije pri raznim organizacijama, među koje spada i DGB-Okrug Frankfurt.
2. Budući da se mi smatramo zastupnicima svih inozemnih i njemačkih posloprimatelja, nezavisno od njihove narodnosti, za nas ne postoji nikakav uvjerljiv razlog, da diskriminiramo dio jugoslavenskih posloprimatelja - u ovom slučaju hrvatsku grupu - na način kako ste to vi opisali.

S prijateljskim pozdravima - Marita Eilrich -

Gegendarstellung*) „Böswillige Unterstellungen”?

Deutscher Gewerkschaftsbund Kreis Frankfurt (Main), Wilh.-Leuschner-Str. 69 - 77, 6000 Ffm. Redaktion „Živa zajednica”, Frankfurt, 14. Januar 1982 Artikel „Diskriminierung einer Ausländergruppe”, Ausgabe Dezember 1981

*Suprotan prikaz jest prema njemačkom Zakonu o tisku (Pressegesetz) obveza svakog lista da se i drugoj strani da mogućnost izjašnjenja, nezavisno od toga, odgovara li ono činjeničnom stanju ili ne.

Sehr geehrte Damen und Herren,

mit Verwunderung haben wir zur Kenntnis genommen, daß sich ein Sprecher des DGB-Kreises Frankfurt im Zusammenhang mit den Arbeitsplatzvernichtungen der Firmen VDM und Adler über die betroffenen kroatischen Arbeitnehmer in einer Art und Weise geäußert haben soll, wie sie in dem oben angesprochenen Artikel beschrieben ist.

Wir weisen diese falschen Behauptungen entschieden zurück und erwarten, daß Sie in einer Ihrer nächsten Ausgaben eine Richtigstellung der darin enthaltenen böswilligen Unterstellungen veröffentlichen.

Dazu noch zwei Fakten:

1. Zu der in o. g. Artikel beschriebenen Zusammenkunft waren Vertreter des DGB-Kreises Frankfurt weder eingeladen, noch waren wir informiert, daß ein solches Treffen stattfinden sollte. Bekannt ist uns lediglich, daß nach wie vor ausländische Arbeitnehmer, die von den Schließungen bei VDM und Adler betroffen sind, Informationen „vor Ort“ bei verschiedenen Organisationen einholen können, zu denen auch der DGB-Kreis Frankfurt gehört.
2. Da wir uns als Vertreter aller ausländischen und deutschen Arbeitnehmer - unabhängig von der Nationalität - verstehen, gibt es für uns auch keinen einleuchtenden Grund, einen Teil der jugoslawischen Arbeitnehmer - hier die kroatischen Volksgruppe - in der von Ihnen geschilderten Weise zu diskriminieren.

Mit freundlichen Grüßen
Marita Eilrich

Dužno objašnjenje

U vezi s izjavom Frankfurtskog okruga DGB-a (Njemačkog saveza sindikata) želimo napomenuti da su se u našem članku „Diskriminacija jedne grupe stranaca“ (ZZ br. 12/81.) potkrale zaista neke nepreciznosti. To da predstavnici sindikata neće sudjelovati na sastanku ako sudjeluje Hrvatska katolička misija, nije kazao predstavnik

DGB-okruga Frankfurt (Main), već je to talijanskom dušobrižniku u Frankfurtu, kako se sada ispostavilo, rekao sindikalni predstavnik iz mjesne uprave IGM-a (Industrijski sindikat metalaca).

U primljenoj izjavi DGB-okruga Frankfurt (Main) pozdravljamo odломak u kojem se navodi da sindikati, kao predstavnici svih posloprimatelja, nezavisno od njihove narodnosti, ne mogu imati nikakvog razloga za neku diskriminaciju hrvatskih radnika.

Žao nam je i ispričavamo se da je zbog nepreciznog izražavanja u našem članku došlo do nesporazuma kojim se mogao osjetiti pogoden i netko tko sa spomenutim slučajem nije povezan. Vjerujemo da će se inače uvijek dobra suradnja između naših katoličkih misija i njemačkih sindikata nastaviti u duhu obostranih nastojanja za zajedničku stvar - dakle na dobrobit svih radnika iz Jugoslavije, zaposlenih u Saveznoj Republici Njemačkoj.

U vezi našeg članka „Diskriminiranje jedne grupe stranaca“ ne bi se smjelo sasvim previdjeti ni okolnost, da veći dio naših čitatelja jedva razli kuje ovdašnje sindikalne organizacijske strukture. Za čitatelja je riječ sindikat jedan širok i općenit pojam, sindikalni je predstavnik sindikalni predstavnik, svejedno iz kojeg on sindikalnog gremija dolazio. (Jest da bi tu jedan list, kao ovaj naš, trebao djelovati informativno, no u tom članku nije se radilo o toj temi.) Nažlost je sada naše, ponešto olako, preuzimanje uobičajenih kratica DGB i IGM (potonji pripada konačno isto tako DGB-u) unijelo nešto pometnje. Ipak, s našim općenitim izrazom „DGB-Vertreter“, sindikalni predstavnik, nije ni u kojem slučaju bilo rečeno da se to odnosi na „DGB-Kreis Frankfurt (Main)“. Iz našeg se članka moglo jasno razabrati, da ni nama nije bilo točno poznato, kojem sindikalnom gremiju dotični sindikalni predstavnik pripada. Za samu stvar to nije toliko važno. Pogodeni smo tim više činjenicom, da je zbog hrvatske zajednice jedan predstavnik sindikata uopće otkazao sudjelovanje. To nas pogađa i nadalje. Zbog toga nam se sigurno ne može predbacivati „zlobno podvaljivanje“.

pisanje

Klärendes Wort

In Verbindung mit der Stellungnahme des Deutschen Gewerkschaftsbundes - Kreis Frankfurt (Main), geben wir zu, daß in unserem Artikel „Diskriminierung einer Ausländergruppe“ einige Ungenauigkeiten vorzufinden sind. Die Erklärung, daß Vertreter der Gewerkschaft nicht teilnehmen werden, wenn die Kroatische Kath. Gemeinde teilnimmt, hat tatsächlich kein Vertreter des **DGB-Kreises Frankfurt (Main)** gegeben. Wie sich herausstellt, wurde diese Erklärung lediglich dem italienischen Seelsorgen in Frankfurt von einem Mitglied der örtlichen Verwaltung der IGM mitgeteilt.

In der jetzt erfolgten Stellungnahme des DGB-Kreises Frankfurt (Main) begrüßen wir jene grundsätzliche Aussage, daß die Gewerkschaften - die sich als Vertreter aller Arbeitnehmer, unabhängig von ihrer Volkszugehörigkeit, verstehen - keinen Grund für eine Diskriminierung kroatischer Arbeitnehmer haben können.

Wir bedauern sehr, daß durch unsere unpräzise Formulierung ein Mißverständnis entstanden ist und bitten dafür um Entschuldigung. Wir glauben, daß die sonst immer gute Zusammenarbeit unserer Missionen mit deutschen Gewerkschaften fortgesetzt wird im Geiste beiderseitiger Bemühungen um die gemeinsame Sache - zum Wohle aller Arbeitnehmer aus Jugoslawien, die in der Bundesrepublik Deutschland tätig sind.

Mit Bezug auf unseren Artikel „Diskriminierung einer Ausländergruppe“ dürfte noch der Umstand nicht ganz übersehen werden, daß die meisten unserer Leser im besagten Kontext kaum die hiesigen Gewerkschaftsstrukturen unterscheiden. Für die ist Gewerkschaft ein Sammelbegriff, ein Gewerkschaftsfunktionär ist das, egal von welchem Organisationsgremium der Gewerkschaft er kommt. (Selbstverständlich sollte ein Mitteilungsblatt auch hier klärend wirken, aber in dem Artikel stand dieses Thema nicht an.) Bedauerlicherweise hat unsere leichtfertige Übernahme der hier üblichen Kürzel DGB und IGM (letztere schließlich im DGB) etwas Verwirrung

verursacht. Jedoch war mit dem Pauschalausdruck „DGB-Vertreter“ in keiner Weise der DGB-Kreis Frankfurt (Main) apostrophiert. Unserem Artikel ist klar zu entnehmen, daß uns selbst nicht genau bekannt war, welchem Gewerkschaftsgremium der betreffende Gewerkschaftsvertreter angehört. Das war uns für die Sache auch unwichtig. Betroffenheit löste vielmehr die Tatsache aus, daß überhaupt wegen kroatischer Gemeinde ein Gewerkschaftsvertreter absagte. Diese Betroffenheit ist leider noch nicht ausgeräumt. Uns können deshalb „böswillige Unterstellungen“ nicht nachgesagt werden.

Blago siromasima u duhu jer je njihovo kraljevstvo nebesko!

Blago krotkima jer će baštiniti zemlju!

Blago mirotvorcima jer će se zvati sinovi Božji!

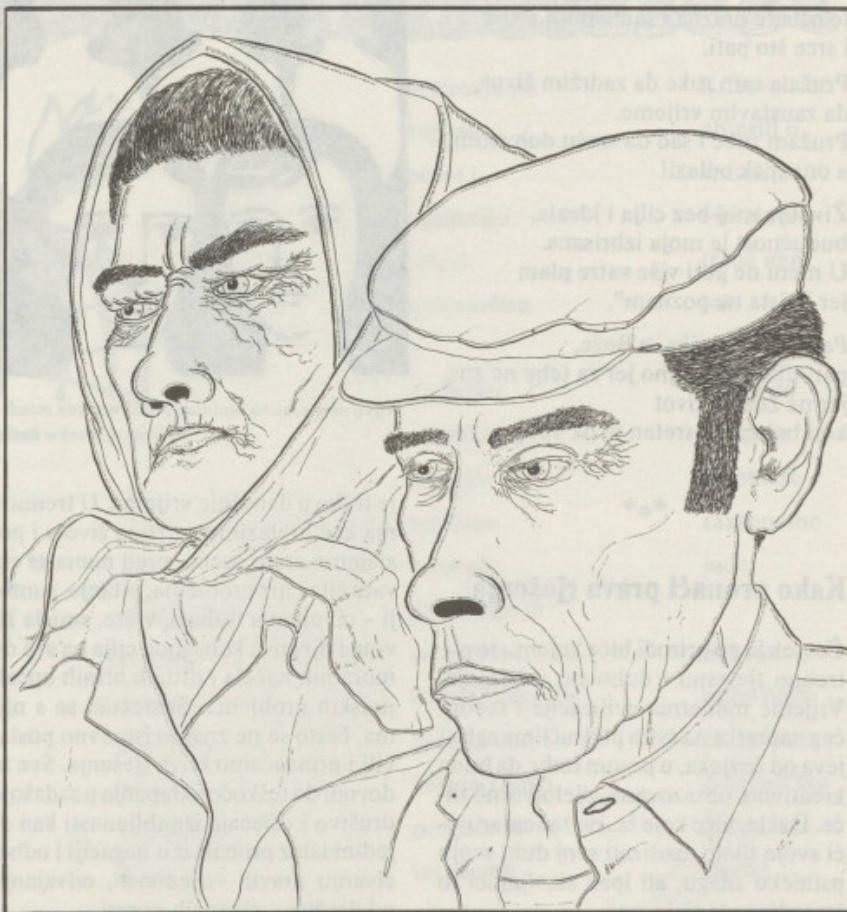
Isus

Slobodni dani za „Katholikentag 82“?

Njemačko katoličko zboravanje („Katholikentag“), koje se svake dvije godine održava u drugom gradu, ove će se godine održati u Düsseldorfu od 1.-5. rujna.

Opširan program u kojem bi trebali u znatno većoj mjeri nego dosada biti zastupljeni i ovdašnji katolici drugih narodnosti, problematika stranih radnika te budućnost njihove druge i treće generacije, stoji pod općim geslom: „**Promijeniti se - vjerovati - poduzimati**“.

Jedan detalj koji može koristiti i zainteresiranim hrvatskim vjernicima: prema vijesti KNA iz Bonna, radi se na tom da se sudionicima Njemačkog katoličkog zboravanja na radnom mjestu odobre slobodni dani. S odgovarajućom predstavkom upućenom poslodavcima, a posebice Udrženju katoličkih poslodavaca, za to se založio Nacionalni savez kršćanske radničke mladeži CAJ sa sjedištem u 4300 Essenu (Hüttmanstraße 52, telef. 02 01 / 62 10 65).

na mlađe i mladoleće
Raspodjeljuje se u svim sredstvima
informacije o mladim i mladom
čovjeku, a takođe i u raznim medijima i svakako u svim
mladim organizacijama i u svakom slobodnom

Otvaramo na stranicama „Žive zajednice“ rubriku za naše mlade i pozivamo ih da u njoj svojim člancima, pjesmama, razmišljanjima sudjeluju. Doneseni tekstovi iz „Naših susreta“ mogu poslužiti kao okvirna tema za suradnju.

Život bez tebe

Tiho se spustilo veče,
sve je utočilo u gustu koprenu mra-
ka.

Tišina... U samoći pored prozora
stoji djevojka mlada,
žalosnih očiju i pogleda tužna,
daleko gleda i nešto misli:

„Prihvatih Kanta, Darwina, Dänikena,
no uvijek ostadoh prazna, neispunjena.
na.

Ne mogoh njima dušu i srce dati,
te ostade prazna i sama duša moja
i srce što pati.

Pružala sam ruke da zadržim život,
da zaustavim vrijeme.
Pružam ruke i sad da sreću dohvatom,
a ona ipak odlazi!

Život je moj bez cilja i idealja,
budućnost je moja izbrisana.
U meni ne gori više vatre plam
jer Krista ne poznam“.

Pati ova djevojka, o Bože,
pati tiho i besciljno jer za tebe ne zna,
jer ne zna za život
koji bolan, ali sretan je uz Tebe. *Tika*

Kako pronaći prava rješenja

Čovjek je po prirodi biće kojemu je potrebno tjelesno i duhovno uzdizanje. Vrijeme moderne civilizacije i sveopćeg napretka na svim područjima zahtijeva od čovjeka, u prvom redu, da bude kreativno, obrazovano, djelotvorno biće. Dakle, biće koje će, ne zanemarujući svoje tijelo, uzdizati svoj duh, svoju psihičku snagu, ali ipak stavljući to ispred onoga tjelesnog.

Mladi razmišljaju, pitaju, pišu...

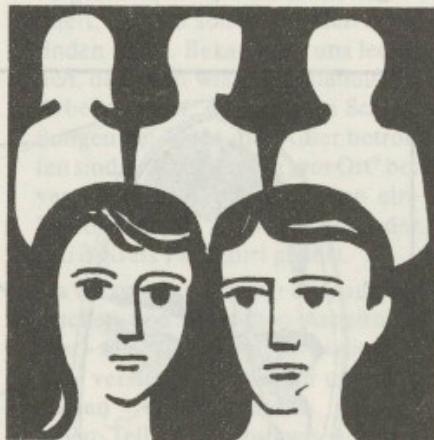
Današnja je potreba čovjeka za znanjem ogromna. U njemu je urođeno da želi spoznati što više: upoznati ono što ne zna, vidjeti ono što još nije vidio... Zbog te ljudske težnje napredak je moguć! Čovjekovje život jedno veliko školovanje i usavršavanje – neprestano upotpunjavanje naših duhovnih vidiča. Poznata je tvrdnja: „Bogat je onaj tko zna“ – a znati se može samo učenjem.

Današnje društvo, u cjelini, stavlja pred čovjeka, a napose mladoga, niz problema. Sam život predstavlja najveći problem i kamen spoticanja za mlade ljudi. Život jest složena pojava i pravilno uključivanje u njegove tokove vrlo

Mnogi mladići i djevojke traže rješenja svojih životnih pitanja i problema u odgovorima raznih časopisa koji nisu uvek ni stručni, a pogotovo ne dobromajerni. Istinsku pomoć i prave odgovore mladim ljudima sposobni su dati samo oni koji su u neposrednom kontaktu s njima, te s ljubavlju i predanošću rade za njih.

Mi, mladi kršćani za vrijeme naših sastanaka nastojimo rješavati probleme koji se postavljaju pred nas. Iznosimo ih, razgovaramo o njima s različitim gledišta, a zatim s vjeroučiteljem nalazimo rješenja. To nije (i ne smije biti) nikakav dogmatski pristup po kome su odgovori već poznati. Naša je dužnost da pozivamo i ostale naše vršnjake kako bismo se zajednički nastojali izgraditi, u prvom redu kao ljudi, a zatim i kao kršćani.

Tomislav

Nitko nema toliko pitanja i problema kao mladi

je teško u današnje vrijeme. U trenučima kad prelazimo u vrtlog života i postajemo zrele osobe, pred nama se otvara čitav niz problema, pitanja, sumnji – od pitanja ljubavi, vjere, smisla života i njegova konačnog cilja pa sve do moralnih načela i drugih bitnih općeljudskih problema. Susrećući se s njima, često se ne znamo ispravno postaviti i prihvaćamo kriva rješenja. Sve to dovodi do teškoće uklapanja u sadašnje društvo i osjećaja izgubljenosti kad se jedini izlaz pronalazi u negaciji i odbacivanju pravih vrijednosti, odvajanjem od društva i njegovih normi.

Zemnici
Prolazimo
mimo
skrivenih izvora
vječnosti sve
zvijezde su
daleko i
gasnu o
kako mrzimo
čekati
ljubav
mada je
obećana na
zgarištimu
nada tek
ponekad
zaiskri
Kršimo
saveze i
veze
cvijeće obično

Pišu nam čitatelji

Oče Naddušobrižniče,

uzdružnje se vrijeme u Njemačkoj na različite načine prikuplja pomoći za Poljsku. Mislim da mi Hrvati u ovom momentu ne bismo smjeli zakazati u pomoći bratskom narodu u nevolji. Možda biste mogli preko lista „Živa zajednica“ i okružnim pismom potaknuti sve misionare i vjernike na tu akciju. Ne bi bilo zgorega da se odredi jedna zajednička nedjelja koja bi bila molitvom i prikupljanjem materijalne pomoći njima posvećena. Da svaki misionar i pastoralni suradnik pronađu, prema svojim prilikama, još koji način pomoći. Organizirati nogometni turnir, učiniti izložbu ručnih radova i slični načini dobro bi došli za ostvarenje ideje. Sav bi prihod trebao biti dostavljen Naddušobrižničkom uredi i s tog mjeseta novac bi se predao u sigurne ruke. Dobro bi bilo s tom akcijom upoznati Sv. Oca. Time bismo se barem malo odužili za Nje-

govu privrženost nama Hrvatima. Mislim da smo spremni organizirano pružiti pomoći, a ne samo tražiti i očekivati.

Ako s idejom kasnim, Bogu hvala, ako pak ne, želim Vam puno uspjeha.

Tomo Tadić, Pforzheim

Naddušobrižnikov odgovor:

Hvala Vam na tako plemenitim sugestijama. S idejom ne kasnite. Poznato Vam je možda da je Biskupska konferencija Njemačke tražila od svih crkve-

nih zajednica da u nedjelju 17. ožujka 1982. godine skupljaju milostinju za Poljsku na svim Misama. I naše su se misije priključile toj akciji. U slijedećem broju našega lista objavit ćemo svetu koju su prikupili naši misionari. Ako koji misionar to nije učinio, može to još napraviti. Neka novac uputi mjesnom Ordinariju ili na naš ured. Organiziranje turnira, izložbi i slično u korist poljske braće od srca pozdravljamo. Lijep broj pojedinaca uputio je svoje priloge za poljsku Crkvu direktno na naš ured. Svima srdačna hvala. Svaki pfenig upućen preko našeg ureda poljskoj braći u nevolji stiće će sigurno u prave ruke. Adresa bankovnog računa Hrvatskog naddušobrižničkog ureda glasi: „Spendenkonto“ Nr. 888388 bei Stadtsparkasse Frankfurt am Main (BLZ 50050102) - „za Poljsku“.

pogazimo pa

gazimo po

trnju i

koprivi

kamenje je

raskrvarilo

ostatke

srca našeg

rane

krvare

Krv o

sveta

naša

slatka

sumnjičava

krv što su je

žedna uvijek

usta ah

krv

Svatko se mora pitati u čemu je smisao ljudskoga života

krv je

naš

spas

Doduše

nakon

zanosa u

menzuri je

svjesti

sve na

nuli samo

teško je

disati

pored voda

bezumlja po

plove i

zaudaraju

leševi

nečovještva

Za braću

svoju smo

mlijeko

majčino

otrovali

prije nego je

procurilo i

nakon žderanja

začahurenii

čekamo neko

proljeće da se

izvučemo

preobraženi

Križeve smo

objesili o

vrat ili o

vješala ali

treba nam

još

križ

nositi do

Golgote

života da

razapnemo

jade

Svi smo

uglavnom

razbojnici

razapeti tko

lijevo tko

desno

Nevena

Šiptarska svadba

Prvo doleti fra Jure, a za njim plačući Cima Šiptarka, podigne mršave ruke kao u džamiji na molitvu pa zakuka: „Časni stari pop, moljim ti ko Boga, pomogneš moja Hajra nazad? Prijaviš poljiciji? Za nedelja dan trebao Redžep na Kosovo ženit, on sve mi platio – a Hajra sad nestala! Šta mu kažem?” Fra Jure se branio nogama i rukama: „Ma biži, jedna Cimo, nisam ja avokat! Ma šta to sve narod oće od mene! Evo tije, pa sad ti s njom vidi!” veli meni. „Dže si, moje džete Hajra?”, kukala Cima, „ubio Bog Besima i oca mu Ahmeta, što moja Hajra i novac ukrali!”

Jedva smo uspjeli policajcu prevesti u protokol njezine beskrajne jadikovke. „Ja potpisana Cima Berisha, žena Avdulja, optužujem Besima Ahmetova, oženjenog i oca troje djece, što je moju malodobnu kćи Hajru nasilu oteo i odnio mi iz stana 4000 maraka.” Ispod izjave udarila Cima tri grbava križa pa se ispričava: „Ja nepismena, da proštiš. Kako oćeš da učiš škole, kad nemaš džeci ni suvog ljebca? Ja s pet godina pazilo manju braću. Kad sam bila deset, terao ovce na pašu. Kod petnest me dali Avdulju za žena.”

Takav komični govor tjera na smijeh, ali će fra Jure mirno i ozbiljno: „Svako triba nekog: industrija gastarbajtere, bijelci one crne, a mi Jugovići imamo eto Šiptare, smijemo im se kad govore i gledamo ozgo na nji”, kađa smo stoput pametniji. E moj šjore, šta bi reka’ naš sveti Frano na to, koji poljubi gubavca u usta i podijeli koricu s bijednima? Borme smo daleko stigli, i još smo na to ponosni!”

Ne znam, da li naši Albanci i danas „ku-puju” djevojku, pa ako je tako, da li zaručnik daje za nju jaram volova, komad oranice ili plača u novcu. Ali onaj njihov stari običaj, da roditelji djeci biraju bez pitanja muža ili ženu; to ni socijalizam nije uspio promjeniti u „jednakost pred zakonom”.

Tako je i Cima nedavno „prodala” Redžepu iz Peći svoju petnaestgodišnju Hajru bez njezine volje pa s njegovim starima utančila svadbu i primila darove. Trebali su za koji dan putovati u

svatove – da neočekivana otmica nije cijelu računicu pomrsila. „To moj stari sve kriv”, gridila ona Avdulja, „ja pucujem po danu na flugafen, naveče privatno čistim, a on sedi u stan i ne pazi na džeca!”

Očito je, da su i kod Cimine udaje više odlučivali njezini stari nego ona sama:

Avdulj, sitan i garav kao Cigo, rijetko otvori usta, a Cima visoka i jezičava. U svojoj seljačkoj marami na glavi, jedva vladajući našim jezikom, stalno u istim prnjama već deset godina, Cima zbilja ne daje dojam otmjene osobe. Da se razumijemo: ja dosad nisam naišao među svim kultiviranim ženama na jednu, koja bi se tako nesebično i požrtvovno brinula za svoje kao Cima. Jednostavna, neuka, kojiput preglasna, ali poštjenje duše i zdravijeg ljudskog razuma nego naučenija profesorica. Zato često fra Jure veli u šali: „Evala ti Cimo, skidam prid tobom kapu!” A meni govor: „Kad ti Šiptar da svoju časnu ‘besu’, onda se ničega ne boj! A mošli ti Sarajliji il Spličaninu danas virovat na poštenu rič?”

S Avduljom nije imala sreće. Više baksuz i šeprtla nego nečovjek, ništa mu nije uspjevalo s one „dvije lijeve ruke”, kako kaže fra Jure. Kad je za Cimom došao u Njemačku, počeo raditi na gradilištu, ali se ubrzo povrijedio na poslu, onda opet malo radio pa bolovao, pa radio, i tako to teklo godinama. Sad Avdulj sjedi kod kuće, pazi na djecu – troje su doveli k sebi, druge su ostavili same samcate u Peći – pijucka i željno čeka na rentu. „Stari ništa ne vredi!”, tuži se Cima, koja sa svojih deset prstiju izdr-

žava njih petero u Njemačkoj i sedme, ro djece na Kosovu, „samo mi zna stvoriti džecu – evo već deset! Alji, Alah džecu tebi dao, moraš mu ih pošteno vratiti!”

Kad njemačka policija nije uspjela pronaći Hajru, sjela Cima na avion pa tjeraj za Kosovo. Sramila se strašno kad je miliciji morala podnijeti prijavu, ali još teže joj bilo pred Redžepom i njegovim starima, kojima je kćer zaručena na časnu riječ, prije svega joj teško palo vraćati sve one krasne darove, ali još više je drhtala, da joj Redžep ne predbací krvu ‘besu’ pa da bi moglo doći do krvne osvete, koja službeno ne postoji, ali ipak zna naglo planuti kao požar u sli-mi.

Vratila se u Njemačku bez Hajre i bez novaca, ali se nije pomirila sa sudbinom. Dok ona neumorno telefonira s milicijom u Peći i trči svaki dan na njemačku policiju, Avdulj sjedi na divanu kao bosanski beg, pijucka i prijeti Ahmetu, ocu otmičara, koji stanuje s njima ovdje u istoj zgradici. Cima se vrzala oko Ahmeta kao dosadni obad oko vola pa od staroga glasno pred svima tražila Hajru i onih 4000 maraka, dok to Ahmet nije dojadilo pa on tu „osu” s par šamara potjerao iz svojeg stana. Sad se cijeli Šiptarski komšiluk u Frankfurtu zaratio. Uvrede, ocrnjivanje, klevete, izvirale su kao smrdljivi kanal među starim prijateljima i zemljacima. Neki gridili Ahmeta, što nije upozorio Cimu, da njegov Besim potajno „šara” s malodobnom Hajrom. Mlađi ljudi branili Ahmeta: „Šta je stari odgovoran za svojeg oženjenog sina? Zašto Avdul nije bolje pazio na mlađu Ždrebicu?”

„Moljim ti, gospodine, dolaziš sa pop u moj stan da miriš nas – inače teče naša krv!”, molila me opet i opet Cima. Fra Jure se isprva branio: „Ma biži, Cimo, neću ja metit prste izmed čekića i nakovnja!” Ali smo ipak otišli zajedno da pokušamo pomirbu. Naravno bez uspjeha. Ahmet, otac Besimov, nije nam uopće otvorio stan. Neki susjadi otvoreno klevetali Cimu, da je njezina jezičina svemu kriva. Drugi ogovarali Ahmeta, da muje otmica bila poznata, da posjeduje pištolj i da će uskoro doći do džumbusa.

Jedne večeri se mlada Hajra vratila sa-ma u Frankfurt pa uvjerila Cimu, da ju je Ahmetov Besim nožem prisilio ovd-

Knjige - knjige - knjige...

„Da učenje Koncila ne ode u arhive”

Zagrebačka Kršćanska Sadašnjost je ove godine otpočela izdavanjem članka, rasprava i govora Tomislava Šagi-Bunića, koje je ovaj marljivi pisac i novinar objavljivao u raznim povremenim cima od sredine šezdesetih pa do kraja sedamdesetih godina. U prvoj knjizi, pod naslovom vrijeme suodgovornosti, objelodanljeno je Šagi-Bunićev štivo o koncilskim i pokoncilskim zbivanjima - „da učenje Koncila ne ode u arhive”, kako stoji u podnaslovu, preme jednoj izjavi pape Pavla VI. Ovaj dio knjige je posebno značajan po tome što svjedoči o Konciliu u živo i kasnije prati razvitak koncilskih misli i zaključaka sve do najnovijih dana. U zaključnom članku ovog dijela Šagi-Bunić promatra Ivana Pavla II kao „papu dalnjeg koncilskog razvijta”. Ova je rasprava po prvi put bila objavljena 1978. g. u „Kani”, odmah po izboru novog Pape.

je na ljubav i kasnije na bijeg u Jugu, ali daje sad spremna poći za Redžepa. Cima telefonirala o silovanju u Peć, pa se rat vodio sad na dvije fronte, dolje na Kosovu i ovdje u Frankfurtu. Svakog smo dana očekivali tragediju. I jedne subote bomba eksplodira: Avdulj popio nadušak flašu rakije, prvo ispremlatio Hajru i Cimu pa se onda pobio s Ahmetom, tako da ih je njemačka policija obojicu strapala u pritvor, gdje su se brzo ohladili i smirili.

Cima je odsad držala pred Avduljom bolje jezik u gubici, a Hajra se pomirila s Redžepom, malo kasnije su se uzeli, i kako čujem, poslušna mu je i šutljiva supruga.

„A šta ćeš, moj šjore”, veli fra Jure, „nije da sam ja niki fahman za žene, ka’ neoženjen fratar, al’ poslovica veli: Netko traži lijepu i mladu ženu, netko mršavu, neki debelu, drugi pametnu il’ bogatu, a svima je najdraža ona poslušna i šutljiva – al taki’ ima malo! Jadni Avdulj, nije ni Cima baš mučenica svele šutnje!”

Ivo Hladek

Šagi-Bunić polazi od Papine izjave u nastupnom govoru da se ne „kani mijesati u politiku ili sudjelovati u sređivanju svjetovnih poslova”, pa se pita: hoće li papa Ivan Pavao II. nastaviti dosadašnju tzv. „istočnu politiku” Svetе Stolice i razgovor sa socijalističkim zemljama? Šagi-Bunićev odgovor je potvrđan, ali i nadodaje da će Ivan Pavao II unijeti neke nijanse u tu politiku. Oslanjajući se na dotadašnju praksu u Poljskoj, Šagi-Bunić je te nijanse ovako izložio:

1. u slučaju uspostavljanja diplomatskih odnosa, nuncij treba stalno surađivati s domaćim Episkopatom i 2. Crkva ne želi biti svedena na neku privatnu stvar, nego traži da joj bude priznat status javnopravnog tijela.

Ali, predviđanje su jedno, a razvitak dogođaja drugo. Baš u Poljskoj još nisu uspostavljeni diplomatski odnosi između NR Poljske i Svetе Stolice, iako su događaji otišli mnogo dalje, kao što je svakom poznato.

Drugi dio knjige nosi naslov „Služba teološke refleksije”. U njemu je pisac sabrao par desetaka svojih najboljih članaka iz tog predmeta. Među njima se ističe rasprava o „Kanonizaciji Nikole Tavelića i budućoj ulozi katoličke zajednice u hrvatskom narodu”. Čitava knjiga obuhvaća preko 600 stranica, a na kraju su uvrštene iscrpne bilješke o izvorima na koje se pisac oslanja. Jedino što knjizi nedostaje je „Riječ izdavača”, koja je inače u kazalu naznačena (!?). Cijena: 35,- DM.

Uz ovu knjigu svakako treba preporučiti i „Dokumente Drugog Vatikanskog koncila” koje je ista naklada objavila još 1970., a prošle godine je izšlo iz tiska i treće izdanje. Jedan nasuprot drugome, na latinskom i hrvatskom, u ovoj veleribnoj knjizi sabrani su svi koncilski dokumenti, neophodno potrebni svakom kulturnom čovjeku.

Cijena: 30,- DM.

kz.

Renate Treiber - Eva Hamann

Djeca i mi

Priručnik o problemima odgoja i razumevanja

Nije rijedak slučaj da nam se po raznim uredima i savjetovalištima širom Njemačke nude kojekakve brošurice, uputstva, opomene, zabrane... Ponajčešće nam se tu nešto zabranjuje ili nas se na nešto upozorava. Polako smo postali zasićeni i ne pružamo više ruke za kojekakvim brošurama. Manjak zanimanja kao i loši prijevod, koji su često dovodili do krivog ili čak protivnog razumijevanja, bili su glavni razlozi odbijanja takvih brošura. Krajem 1981. godine je međutim izašla zapažena knjiga pod naslovom „Djeca i mi”. I tu se radi o prijevodu s njemačkog jezika, ali treba odmah nadodati da je to jedan dobar prijevod. Nije ni čudno: prveli su je naši socijalni radnici Ivan Šarić iz Heilbronna i Vinko Stjepandić iz Rutlingena. Izdavači te knjige su Landkreistag Baden-Württemberg u suradnji s njemačkim Caritasom a uz novčanu pomoć Saveznog Ministarstva za rad i socijalno staranje kao i Ministarstva za socijalne poslove Baden-Württemberga.

Knjiga je izdana u nakladi od 35.000 primjeraka i već je poslana u sve naše

socijalne urede. Ovih će je dana dobiti i sve naše katoličke misije.

Knjiga obrađuje na vrlo popularan i pučki način 54 zanimljive odgojne teme. Nije pisana u obliku „recepta”, već pokušava na jezgrovit način pogoditi bit pojedinih problema. Želi upozoriti na pojedine mogućnosti, posljedice i razloge.

Čitajući ovu knjigu, svaki će roditelj naći neku situaciju koja će odgovarati njegovoj stvarnosti. Knjiga ne teoretičira već polazi od svakidašnje prakse.

U uvodu nam poručuju prevodioci da nam ovom knjigom žele dati poticaj za traženje pravoga puta, jer nitijedna knjiga ne može dati absolutni odgovor na sva pitanja.

Odgoj djece nije sporedna stvar već bitna zadača svakog roditelja. Zato bi bilo neophodno potrebno da se u svakoj roditeljskoj kući nađe ta knjižica i da se pročita.

Siguran sam da neće biti roditelja koji će nakon čitanja te knjižice moći reći: „Ništa novoga, sve sam to već znao.” Knjižica se može dobiti u svim Caritas-ovim socijalnim uredima u i svim Hrv. katoličkim misijama. Budući da je knjiga besplatna, nema razloga da je ne nabavite.

Stjepan Herceg

Aus dem Vatikan und der Weltkirche

Der Heimat Kroatien Ehre gemacht

**Predigt des Papstes beim Requiem
für Kardinal Seper im Petersdom am 2. Januar**

"Vater, ich will, daß alle, die du mir gegeben hast, dort bei mir sind, wo ich bin" (Joh 14, 24).

Diese von Christus in der Stunde des Abschieds gesprochenen Trostworte, finden außergewöhnlichen Widerhall in unserem bewegten Herzen, verehrte Brüder und liebe Söhne, wenn wir vor der sterblichen Hülle von Kardinal Franjo Seper stehen, um ihm die letzte Ehre zu erweisen und seine edle Seele dem Herrn zu empfehlen.

1. „Die du mir gegeben hast.“

Wir sind alle in den unergründlichen Plan des Vaters einbegreifen, der im Augenblick der Menschwerdung des Wortes im Schoß der Jungfrau Maria durch das Werk des Heiligen Geistes uns zu Brüdern des Heilands gemacht, uns ihm eingegliedert, uns zu seinem Anteil und Erbe gemacht hat. „Du, Herr, gibst mir das Erbe und reichst mir den Becher“ (Ps 16, 5). Weihnachten, das wir gerade gefeiert, die göttliche Mutterschaft Mariens, die wir gestern mit der römischen Liturgie verkündet haben, haben uns zu dem zentralen Geheimnis des Glaubens zurückgeführt: Wir sind „Sohn im Sohn“, wie der hl. Paulus sagt, dazu berufen, „Miterben zu sein, zu demselben Leib zu geboren und an derselben Verheilung in Christus teilzuhaben durch das Evangelium“ (Eph 3, 6). Das ist die Botschaft, die die Welt verändert hat und die Herzen verwandeln wird; wir sollen zum Leib Christi gehören, von ihm erkauft, damit wir durch ihn dem Vater anvertraut werden. Ein Plan der Liebe folgt unserem Leben von der Geburt bis zum Grab, der Vorspiel einer ewigen Harmonie, Zugang zum ewigen Leben wird. Mit dem Sohn, für immer. Um ewig das Angesicht des Vaters zu schauen. „Die du mir gegeben hast.“

Auch unser Bruder Franjo ist Christus vom Vater „geschenkt“ worden, so wie er gelebt hat. Wir haben ihn als den Mann der Kirche in Erinnerung, der von jeher zu Christus gehörte, bis zu seinem Tod; der aus seiner Treue zu Christus das Programm seines Lebens gemacht hat, einfach und geradlinig, demütig und mutig.

2. Christus geschenkt seit seiner Berufung zum Priesteramt: Er stammte aus einer schlichten Schneiderfamilie, die von Ostjek nach Zagreb kam, wo er die Grundschule und die höhere Schule absolvierte. Christus geschenkt: in seinen philosophisch-theologischen Studien, die er in Rom im Collegium Germanicum-Hungaricum und an der Päpstlichen Universität Gregoriana machte und mit der Priesterweihe abschloß. Christus geschenkt: als Religionslehrer und in seinem Amt als Sekretär von Kardinal Stepinac, als Rector des Erzbischöflichen Seminars in Zagreb und als Pfarrer der Pfarrei Christkönig derselben Stadt. Christus geschenkt: im umwandelnden und heiligenden Band der Bischofsweihe und der apostolischen Suzeassion als Erzbischof von Zagreb, dazu berufen, ein vom Kreuz gezeichnetes Erbe zu übernehmen. In diesen schwierigen Jahren war er immer der Mann Gottes, gerade und ehrenhaft, hochherzig und opferbereit, „Vorbild der Herde“ (vgl. 1 Petr 5, 3).

Christus geschenkt: durch seinen Charakter, seine Spiritualität, seine Hirtenursoße, seine Liebe zur Kirche, die in den Jahren des Zweiten Vatikanischen Konzils erstrahlten, zu dem er einen wichtigen Beitrag lieferte. Ich — und andere mit mir — haben ihn als Mitglied der Vorbereitungskommission für die Sakramente und der Kommission für Glaubens- und Sittenlehre in der zentralen Vorbereitungskommission in Erfahrung: Ich erinnere

Der verstorbene Kardinal Franjo Seper wurde am 2. Oktober 1905 in Osijek in der Diözese Đakovo (Jugoslawien) geboren. Am 26. Oktober 1930 erhielt er die Priesterweihe. 1954 erfolgte seine Ernennung zum Titularbischof und Koadjutor in Zagreb, wo er am 5. März 1968 Nachfolger von Kardinal Stepinac in der Leitung der Diözese wurde. Papst Paul VI. erhob Seper im Jahr 1965 zum Kardinal und ernannte ihn 1968 zum Präfekten der Kongregation für die Glaubenslehre.

mich an seine ausgewogenen und klugen Stellungnahmen.

Christus geschenkt: Wie in einem Crescendo erfüllte sich seine Hingabe an Christus, den Herrn, und an dessen über jede Zeitströmung hinaus gebliebene Wahrheit in der Übernahme des schweren, schwierigen, heiklen Amtes des Präfekten der Kongregation für die Glaubenslehre, das ihm von meinem Vorgänger Paul VI. anvertraut und in dem er zweimal, von meinem Vorgänger Johannes Paul I. und mir bestätigt wurde. In einem äußerst schwierigen Zeitabschnitt war er der kluge und erleuchtete Leiter dieses Dikasteriums, das in entscheidend

den Fragen des Glaubens und der Sitten intervenieren mußte.

Auch die Arbeiten der Internationalen Theologiekommission, deren erster Präsident er war, und der Päpstlichen Bibelkommission bezeugen die Breite, die Tiefe und die Einfühlungskraft seiner Interessen und seines Engagements im kirchlichen Dienst. Und ich möchte auch an seine immer direkte und wirksame Teilnahme an den verschiedenen Bischofssynoden erinnern, deren Generalsekretariat er angehörte.

„Die du mir gegeben hast.“ Im Angesicht dieses Toten, den wir der Erde in Erwartung der Auferstehung anvertrauen, angesichts dieses Menschen, der in Stille und Diskretion ein Werk verrichtet hat, das die Wirklichkeit des Todes in einer, so möchte ich sagen, übermenschlichen Dimension erhebt, begreifen wir die Schönheit, die Größe, die Verdienste eines ganz Christus vom Vater geschenkten und so vollendeten Daseins. Wir danken dem Herrn, der der Kirche Menschen seiner Art schenkt. So war die Art von Kardinal Seper, stark und unerschütterlich wie der Charakter seiner Heimat Kroatien, der er durch sein ganzes Leben im Dienst Christi und der Kirche wahrhaft Ehre gemacht hat.

3. „Das sie dort bei mir sind, wo ich bin.“

Der Tod gibt dem menschlichen Dasein seine Gestalt, seinen letzten Sinn. Wir wissen: er bedeutet nicht Ende, sondern Anfang, Anfang des ewigen Lebens, das der Herr seinen guten und treuen Dienern versprochen hat (vgl. Mt 25, 21, 23). „Das sie bei mir sind.“ Deshalb versetzt der Tod den Menschen, der das Evangelium zu seinem Vorbild und Ziel genommen hat, dahin, wo Christus ist, zu ihm und neben ihm, der versprochen hat, „sich zu gießen, seine Knechte am Tisch Platz nehmen zu lassen und sie der Reihe nach zu bedienen“ (vgl. Lk 12, 37); zu ihm, der mit dem Vater „alle Tränen von ihren Augen abzuwaschen“ (Offb 7, 17; 21, 4; Jes 25, 8) verhöhlt hat; zu ihm, dem Wort Gottes, und „vor ihm bleibt kein Geschöpf verborgen, sondern alles liegt nackt und bloß vor den Augen dessen, dem wir Rechenschaft schulden“ (Hebr 4, 13). Diese Rechenschaft hat unser Bruder Franjo schon im Augenblick seines Todes gegeben. Und wir beten in dieser Messe darum, daß sich für ihn die Verhüllungen Jesu erfüllen, von denen wir im Evangelium gehört haben, „damit er dort sei, wo Er ist“.

Kardinal Seper war bei Ihm, treu in seinem Gott und der Kirche geweihten Leben, in nicht leichten und unbequemen Dienst, in seiner Ausdauer, die immer vom Gebet und der Eucharistie getragen war, in seinem Opfer, das den Höhepunkt erreichte, als er sich dem Brüder Tod näherte. Wir wollen beten, daß diese unaufhörliche Hingabe an Christus, die er Tag für Tag lebte, in der er noch „wie in einem Spiegel schaute, sich durch die göttliche Gnade, um die wir von Herzen flehen, in eine Schau „von Angesicht zu Angesicht“ wandte, wenn wir „durch und durch erkennen, so wie wir auch durch und durch erkannt worden sind“ (vgl. 1 Kor 13, 12). „Das sie dort bei mir sind, wo ich bin.“

4. Der irdische Lauf eines Lebens endet in der Öffnung zur Ewigkeit der Liebe und Herrlichkeit. Jesus hat in dem Moment, als er sich auslieferte, gesagt: „Sie sollen meine Herrlichkeit sehen“ — „Gerechter Vater, die Welt hat dich nicht erkannt, aber ich habe dich erkannt, und sie haben es erkannt, daß ich mich gesandt hast“ (Joh 17, 24 f.).

„Sie haben erkannt.“ Hierin beruht das Geheimnis des Lebens. Unser Bruder Franjo wußte um die Treue zur priesterlichen Berufung und zur apostolischen Succession, die feste und väterliche Leitung der durch das kostbare Blut Jesu erworbenen Herde, die maßgebliche Verantwortung in der Kirche in langjährigen Dienst ohne Rücksicht auf Zeit und Mühe, auf die gesundheitlichen Folgen, auf unwillkommene Entscheidungen in einer Zeit, in der man die gesunde Lehre nicht erträgt, sondern sich nach eigenen Wünschen Lehrer sucht, die den Ohren schmeicheln“ (2 Tim 4, 3), einzig besorgt um Orthodoxy und Orthopraxie. All das findet seine Erklärung in dem Wort: „Sie haben erkannt, daß du mich gesandt hast.“ Sie haben erkannt, daß Christus der einzige Lehrer ist, der aus dem Vater kam, um die endgültige Offenbarung des göttlichen Heilsplans zu geben, um für uns „der Weg, die Wahrheit und das Leben“ zu sein“ (Joh 14, 6); sie haben erkannt, daß das „Wort Gottes nicht gefehlt ist“ (2 Tim 2, 9). „Sie haben erkannt.“ Und wir beten darum, daß dieser Glaube, den Glaube an Kardinal Seper, der von einem makellosen Leben genährt und in den Seelen durch tägliche Arbeit im Auftrag der Kirche gehütete Glaube, jetzt des ersehnten Lohns erhalten in dem unermöglichen und unerschöpflichen Meer von Liebe und Licht, in das unsere Seelen für alle Ewigkeit einzetauchen berufen sind: „Ich habe Ihnen den Namen bekannt gemacht und werde ihn bekannt machen, damit die Liebe, mit der du mich geliebt hast, in Ihnen ist und damit ich in Ihnen bin“ (Joh 17, 26).

Ja, liebe Brüder und Söhne. Das ist unsere Hoffnung, das ist unser Gebet im Augenblick des Abschieds von unserem Bruder Franjo, wenn wir ihn der erbarmenden Liebe Gottes empfehlen. Wir bitten den Herrn, daß er ihn für immer in die Klarheit, in die glühende Liebe aufnehme, in die wir nach dem Plan Gottes eingeholt werden, der uns schon „vor der Schöpfung der Welt“ Christus geschenkt hat, und auf die wir zugehen auf dem Wege unseres Lebens. Und wir sind sicher, daß die Seele unseres Bruders Franjo in dieser Klarheit, in dieser glühenden Liebe auch weiter für sein Land, für die Kirche eintreten wird, für uns, die zurückbleiben, um wie er das „anvertraute kostbare Gut in uns wohnen“ (2 Tim 1, 14).

**ZIVIJA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland

Schreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (0611) 638213

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić
Redakteure: Pater Ignacije Vugdellija
Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturač, Anto Jelić,
Marijan Kopić, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan
Pavić, Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (Blz. 500 50102)

Satz: Fotosatz Service Bauredl
6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf

**Moje oči liju
suze bez prestanka,
jer prestanka nema
dok ne pogleda i ne vidi
Jahve s nebesa.**

(Tužaljke, 3, 49-50)

